Contributed by Peyman Jafari
woensdag, 05 september 2012 - Last Updated donderdag, 06 september 2012

De Nederlandse premier Mark Rutte (VVD, liberaal) bedient zich steeds vaker van een populair “bezwaar” van rechts Nederland tegen “de socialisten”. Namelijk dat als de SP erin slaagt om de belasting op winsten en de hoogste inkomens enigszins te verhogen, de grootverdieners naar het buitenland zullen verhuizen. Het gaat hier niet om een bezwaar op basis van feiten, maar om een pervers en ondemocratisch dreigement.

De kapitaalvlucht waar Rutte het over heeft zou immers niet veroorzaakt worden door een natuurlijke kracht, maar door de keuzes van een machtige groep mensen die handelt uit puur winstbejag. Dat het hier om ordinaire chantage gaat bleek toen Quote, het blad van miljonairs en vooral wannabe miljonairs, zijn achterban ophitste om ‘de verhuisdozen’ in te pakken voor het geval dat de SP aan de macht komt.

VNO-NCW, de grootste ondernemersorganisatie van Nederland, opende frontaal de aanval op de SP en dreigde met een investeringsstop en oplopende werkloosheid. De VVD (liberalen) wordt tijdens deze verkiezingscampagne in feite bijgestaan door een agressieve pressiegroep van ondernemers die de kiezers intimideert, en niet geheel zonder succes.

Veel werknemers, studenten, uitkeringsgerechtigden en zieken zouden graag willen zien dat de kosten van de crisis verhaald worden op de verantwoordelijken, namelijk de directeuren, aandeelhouders en topmanagers van grote bedrijven, de speculanten op de beurs en de bankiers. Tegelijkertijd zijn veel van dezelfde mensen bang dat deze economisch machtige groep haar dreigement van kapitaalvlucht wel eens waar zou kunnen maken, met verlaging van lonen en verlies van banen als gevolg. Ook de SP zelf lijkt hiervoor terug te schrikken in plaats van ideologische en praktische antwoorden te bieden.

SP-leider Roemer reageerde tijdens een debat met Rutte bij Knevel en Van den Brink (3 augustus 2012) dat de SP slechts de verlaging van de belasting op winst en de hoogste inkomens deels ongedaan wil maken, tot een niveau dat niet veel hoger ligt dan in omliggende landen. Dit antwoord laat zien dat rechts het “rode gevaar” enorm overdrijft en de SP zich onnodig kwetsbaar opstelt. De partij lijkt zich namelijk neer te leggen bij de aanname dat kapitaalvlucht op zich geoorloofd is, en dat we daar weinig tegen kunnen doen.

Ondemocratisch

Ten eerste is er niets legitiems aan de tegenwerping dat “de rijken zullen verhuizen” als de meerderheid van de bevolking zou kiezen voor nivellerende maatregelen. Dat is een dreigement van de kapitaalbezitters waarmee ze de democratie op een schandalige manier ondermijnen. Wie de logica van de VVD, Quote en de VNO-NCW onderschrijft, moet het ook gerechtvaardigd vinden dat meer mensen gaan stelen als de BTW verhoogd wordt of dat ze zwart gaan werken om aan de belasting op arbeid te ontkomen. Belastingontduiking om je hoofd boven het water te houden is nog een ding, maar belastingontduiking om nog meer geld bij elkaar te graaien is totaal onacceptabel. In plaats van begrip op te brengen voor kapitaalvlucht, zou het bestempeld moeten worden als crimineel gedrag dat met harde maatregelen voorkomen en bestraft moet worden.

Als de macht van de grote kapitaalbezitters niet wordt aangepakt, krijgen we een samenleving waarin alles van waarde, inclusief sociale rechtvaardigheid en democratie, ondergeschikt wordt gemaakt aan winstbejag en hebzucht. De concentratie van economische macht bij de kapitaalbezitters kan aangepakt worden door de economie radicaal te democratiseren. De SP moet

daarvoor niet terugdeinzen, maar juist de democratisering van de economie op de politieke agenda plaatsen.

Nederland belastingparadijs

Ten tweede hebben de kapitaalbezitters hun macht in de afgelopen decennia al genoeg aangewend om de politiek naar hun eigen hand te zetten door privatisering, liberalisering en deregulering van de financiële markten af te dwingen. Nadat ze zelf de economische crisis in veroorzaakten, zorgden ze ervoor dat regeringen de winsten en bonussen van banken en bedrijven redden en de rekening van de crisis bij de lage en middeninkomens neerlegden. De recente CBS-cijfers laten zien dat in 2011 onder VVD, CDA en PVV de koopkracht van alle inkomensgroepen gedaald is behalve die van de rijkste 20 procent.

Terwijl ook voor een volgend kabinet asociale bezuinigingen als onvermijdelijk worden voorgesteld, liet een recent internationaal onderzoek zien dat de superrijken minimaal 17 biljoen euro in belastingparadijzen verbergen (dat is het Amerikaanse en Japanse bruto nationaal product bij elkaar). Het Nederlands belastingsysteem faciliteert deze gigantische belastingontwijking. Als multinationals de belastingen betalen die ze jaarlijks in Nederland ontduiken, zouden de meeste asociale bezuinigingen teruggedraaid kunnen worden.

Internationale aanpak

Ten derde is helemaal niet zo makkelijk voor grote bedrijven om hun investeringen uit een bepaald land terug te trekken, want ze zijn vaak ingebed in een heel economisch netwerk van leveranciers en transporteurs. Ook spelen andere factoren zoals opleidingsniveau een belangrijke rol. Het is dan ook vaak een dreigement dan een belofte. Voor het (financiële) kapitaal dat nog wel snel kan verhuizen is het mogelijk om in internationaal verband tegenmaatregelen te nemen.

Dit argument is echter verworden tot een excuus waarachter rechtse politici, multinationals en speculanten in Nederland zich schuilen om voorstellen die hun exorbitante rijkdom aanpakken te blokkeren. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de recente opstelling van het kabinet inzake het belasten van flitskapitaal (financiële transacties of wel het gokken op de beurs met valuta, aandelen, obligaties en derivaten).

Terwijl landen als Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje al akkoord zijn gegaan met het belasten van financiële transacties op Europees niveau, weigert het kabinet-Rutte om hieraan mee te doen. Zo draagt het kabinet zelf bij aan het blokkeren van Europese maatregelen die bij een klein tarief van 0,1 a 0,2 procent belasting op flitskapitaal jaarlijks 57 miljard euro in Europa zouden opbrengen.

Collectieve strijd

Tenslotte, en het allerbelangrijkste, is dat er een maatschappelijk brede strijd wordt opgebouwd om de bovengenoemde maatregelen gerealiseerd te krijgen. Het stemmen op de SP draagt daaraan bij, maar er is een enorme concentratie aan macht buiten het parlement, bij de top van het bedrijfsleven die de marges van de liberale democratie bepaalt. De wil van “de financiële markten” en de dreigementen van kapitaalvlucht en investeringsstop worden ingezet om de marges van het mogelijke te bewaken en het electoraat te disciplineren.

Daartegenover zijn er campagnes, vakbonden, politieke partijen en sociale bewegingen nodig die een alternatieve politieke agenda formuleren en daarvoor gezamenlijk strijden. Een eerste stap zou wellicht kunnen zijn dat we zorgen dat er afgerekend wordt met de belastingontduiking van de graaiers aan de top in plaats van het verhogen van het eigen risico in de zorg naar 350 euro, het afschaffen van de studiefinanciering, en het verhogen van de pensioenleeftijd.

Dit artikel verscheen eerder op socialisme.nu